

Către: **Dlui Dorin Recean, Prim-ministru**
Dlui Dumitru Alaiba, Viceprim-ministru, Ministrul Dezvoltării Economice și Digitalizării
Dlui Alexei Gherțescu, Președintele Consiliului Concurenței

Copie: **Dlui Radu Marian, Președinte Comisia Parlamentară economie, buget și finanțe**
Dlui Ion Lupan, Șeful Secretarului Consiliului Economic pe lângă Prim-ministru

Nr. 16/23-EC din 06 aprilie 2023

Ref.: *Proiectul de modificare a Legii concurenței*

Stimate dle Prim-ministru,
Stimați domni,

Asociația Businessului European (EBA) Vă adresează cele mai înalte considerațiuni și apreciază înalt oportunitatea de a participa la consultările publice lansate de Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării pe marginea proiectului de modificare a Legii concurenței („**Proiect**”). În pofida termenelor extrem de restrânse oferite pentru consultarea Proiectului, mizăm foarte mult pe un dialog constructiv care să ne ofere posibilitatea de a participa în procesul decizional.

Legea concurenței este o lege de importanță majoră pentru economia țării, iar o autoritate de concurență independentă din punct de vedere operațional, dotată cu resurse umane și financiare adecvate, este o garanție esențială pentru protecția și stimularea concurenței. Chiar dacă salutăm intenția Ministerului Dezvoltării Economice și Digitalizării de a fortifica capacitățile instituționale ale Consiliului Concurenței, totuși suntem profund îngrijorați de modificările care se intenționează a fi făcute la Legea concurenței, care creează pericolul impactării negative atât a mediului de afaceri din Moldova, cât și a activității Consiliului Concurenței.

Procesul actual de modificare a Legii concurenței a fost inițiat în anul 2019. Primele și unicele acțiuni publice în vederea revizuirii Legii concurenței, identificării lacunelor și elaborării de propuneri de modificare legislativă în vederea transpunerii prevederilor Directivei (UE) 1/2019, au fost organizate de Consiliul Concurenței în februarie 2020. Având în vedere durata lungă și caracterul opac al procesului de elaborare a documentului de către autori, exprimăm nedumerirea profundă cu privire la următoarele momente, care vor fi detaliate mai jos:

1. Proiectul nu este bazat pe o analiză complexă a problemelor întâmpinate de autoritățile statului în protecția concurenței, a cauzelor și căilor posibile de soluționare a acestor probleme. Nu este clar care probleme din domeniul concurenței încearcă să rezolve Proiectul, respectiv nu există nici o certitudine privind impactul benefic al modificărilor propuse asupra mediului concurențial.
2. Proiectul conține unele prevederi străine, uneori contrare, cadrului normativ UE și practicii administrative și judiciare ale Uniunii Europene.
3. Proiectul transpune declarativ și insuficient prevederile Directivei (UE) 1/2019 privind asigurarea autorității de concurență cu personal calificat în număr suficient și alte resurse necesare pentru îndeplinirea cu eficacitate a sarcinilor și competențelor.
4. Proiectul prevede transpunerea mecanică imediată a prevederilor Directivei (UE) 1/2019, fără a lua în considerație situația reală în economie, capacitățile reale ale Consiliului Concurenței de

a le implementa corespunzător, precum și faptul că Republica Moldova nu este la moment parte a pieței unice europene.

5. Proiectul conține prevederi cu impact negativ grav, posibil fatal, asupra întreprinderilor și mediului de afaceri din Republica Moldova și poate avea drept impact reducerea investițiilor străine în țară.
6. Consultarea publică a unui proiect atât de important, care a fost elaborat timp de 3 ani de zile, nu poate fi efectuată calitativ în câteva zile.

Prin prezenta poziție venim cu solicitarea de a suspenda procesul de modificare a Legii concurenței, conform celor prevăzute în Proiect. Situația economică actuală, coraportul între impactul pozitiv al Proiectului neclar și cel negativ major și cert, condițiile regionale și financiare precare cu care se ciocnește întreaga societate, face ca intervenția în textul Legii concurenței în varianta propusă în Proiect să nu fie una oportună la această etapă.

1. Cadrul normativ actual

Cadrul normativ format din Legea concurenței nr. 183/2012 precum și regulamentele pentru punerea în aplicare a ei, a fost elaborat ca urmare a unui proces minuțios și complex de transpunere a legislației concurențiale europene, realizat cu suportul autorităților de concurență din statele-membre ale Uniunii Europene (Austria, Letonia și România) și cu suportul Uniunii Europene sub egida proiectului internațional de twinning *“Sprijin pentru implementarea și respectarea politicii în domeniul concurenței și ajutorului de stat”*.

Prin adoptarea Legii concurenței în anul 2012, Agenția Națională pentru Protecția Concurenței a fost reformată, această autoritate devenind Consiliul Concurenței. Obiectivul declarat al Consiliului Concurenței a fost *„asigurarea și îmbunătățirea mediului concurențial în vederea asigurării activității libere de întreprinzător și a bunăstării consumatorilor”*¹. Pentru aceasta, Legea concurenței a investit Consiliul Concurenței cu numeroase pârghii și instrumente de intervenție, inclusiv cu putere de decizie, reglementare, interdicție, intervenție, inspecție și sancționare.

Legislația concurențială națională este apreciată de Comisia Europeană ca fiind corespunzătoare în mare măsură reglementărilor europene. Astfel, în Raportul Analitic care a urmat Notificarea Comisiei către Parlamentul European, Consiliul Europei și Consiliul, Opinia Comisiei privind cererea de aderare a Republicii Moldova pentru calitatea de membru al Uniunii Europene², Comisia a menționat:

„În ceea ce privește politica de concurență și controlul concentrărilor, legislația Moldovei este în mare parte aliniată la acquis-ul UE. Legea concurenței reflectă în mare măsură dispozițiile TFUE cu privire la acordurile restrictive și abuzul de poziție dominantă. Legea concurenței de asemenea prevede monitorizarea ex ante a efectelor concentrărilor economice asupra concurenței care depășesc anumite praguri de cifră de afaceri, în mare parte în conformitate cu principiile Regulamentului UE privind concentrările economice. Moldova a adoptat o legislație secundară de punere în aplicare care prevede norme suplimentare, care vizează, în linii mari, respectarea acquis-ul UE. Este necesară o aliniere suplimentară pentru a reflecta pe deplin acquis-ul privind politica în domeniul concurenței. În ceea ce privește cadrul instituțional, Consiliul Concurenței este un organism independent cu competență exclusivă în domeniul politicii de concurență. Acesta este responsabil în fața Parlamentului și este finanțat de la bugetul de stat. Este un organism colegial format din cinci membri, numiți de Parlament pentru un mandat de cinci ani.”

¹ [Raportul privind activitatea Consiliului Concurenței \(competition.md\)](#) pag. 3

² [SWD_2023_32_Moldova.pdf \(europa.eu\)](#)

2. Provocările Consiliului Concurenței la aplicarea Legii concurenței

Legea concurenței a fost o provocare pentru toți actorii care participă la activitatea economică în țara noastră. În lipsa unei culturi concurențiale, a cunoștințelor profunde de specialitate, a unei practici judiciare, noile concepte puse în aplicare prin Legea concurenței generau îngrijorări rezonabile referitor la capacitatea mediului de afaceri de a înțelege și aplica corect Legea, precum și la capacitatea Consiliului Concurenței de a înțelege și trata corect practicile comerciale ale mediului de afaceri. Îngrijorările întreprinderilor erau în special fortificate de mărimea extraordinară a sancțiunilor pentru încălcarea Legii concurenței (până la 5% din cifra totală de afaceri) și de lipsa unor orientări clare cu privire la comportamentele care sunt interzise de Lege.

Consiliul Concurenței a fost foarte activ în ceea ce privește inițierea investigațiilor concurențiale și sancționarea întreprinderilor chiar din primii ani de la intrarea în vigoare a Legii. Acest fapt se întâmplă chiar dacă însăși Consiliul Concurenței raporta la acea perioadă **lipsa cunoștințelor necesare pentru aplicarea Legii concurenței a personalului Consiliului Concurenței, a mediului de afaceri, a autorităților publice, a instanțelor de judecată și a societății în general.**

Astfel, Consiliul Concurenței raporta „*nivelul scăzut de pregătire în domeniul concurenței a personalului nou-încadrat ca rezultat al lipsei programului de pregătire în acest sens în instituțiile de învățământ superior, fiind necesară elaborarea și implementarea unei curricule universitare în cadrul tuturor specialităților cu profil juridic, economic și administrație publică*”³.

În aceeași perioadă, Consiliul Concurenței raportează că „*[S]ocietatea, autoritățile publice și mediul de afaceri nu cunosc suficient de bine legislația concurențială și instrumentele de aplicare a acesteia. În acest context, realizarea activităților de informare, conștientizare în vederea creșterii culturii concurențiale este de importanță crucială*”⁴, precum și că este necesară „*[I]ntensificarea eforturilor pentru instruirea profesională a judecătorilor în vederea aplicării legislației în domeniul concurenței, ajutorului de stat și soluționării problemelor identificate ca urmare a examinării de către instanțele judecătorești a cauzelor din domeniul concurenței*”⁵.

Desfășurarea investigațiilor concurențiale în asemenea condiții a dus la numeroase reacții adverse din partea agenților economici. De cele mai multe ori, agenții economici investigați nu înțelegeau ce anume li se impută că ar fi încălcat, și cel mai grav, nu înțelegeau cum să activeze mai departe, în condițiile în care lipsea o certitudine a felului în care Consiliul Concurenței interpretează normele legale.

Situația precară legată de lipsa specialiștilor calificați în domeniul dreptului concurenței, care ar asigura o aplicare corectă a acestui domeniu multidisciplinar, extrem de complex, este actuală până în prezent. Instituțiile de învățământ din Moldova continuă să dedice ore extrem de infime pregătirii specialiștilor în acest domeniu. Practica juridică este neuniformă, iar deciziile Consiliului Concurenței adoptate până în prezent oferă direcționări insuficiente pentru ca întreprinderile de sine stătător să își poată construi comportamentele pe piață astfel încât să aibă siguranța că nu vor deveni subiecte ale investigațiilor concurențiale.

Lipsa specialiștilor calificați continuă a fi raportată de Consiliul Concurenței. Conform celui mai recent Raport privind activitatea Consiliului Concurenței, la 31.12.2021 Consiliul Concurenței dispunea de 72 de persoane, dintre care 3 demnitari publici, 65 de persoane care dețin statut de funcționar public (dintre care 48 cu atribuții de investigare și 16 cu atribuții administrative) și 4 persoane, care fac parte

³ Raportul privind activitatea Consiliului Concurenței pentru 2012-2013, pag. 63.

⁴ Raportul privind activitatea Consiliului Concurenței pentru 2015, pag. 73.

⁵ Raportul privind activitatea Consiliului Concurenței pentru 2016, pag. 72.

din personalul tehnic. Dintre aceste persoane, **30,6% dintre angajații Consiliului Concurenței pot fi calificați ca și ”începători” având o vechime în muncă în cadrul autorității mai mică de 3 ani, iar 42,9% sunt în proces de formare profesională avansată, cu o vechime de muncă în cadrul autorității, cuprinsă între 3 și 5 ani. La personalul „calificat” și ”înalt calificat”, pot fi atribuiți circa o treime (26,5%) din angajații autorității, care reprezintă nucleul ce asigură păstrarea memoriei instituționale, transmiterea experienței și cunoștințelor către ceilalți angajați⁶. Mai mult ca atât, Consiliul Concurenței a raportat printre provocările cu care s-a ciocnit în 2021 (i) insuficiența de personal calificat, manifestată prin gradul scăzut de ocupare a funcțiilor publice vacante, care se datorează, inclusiv nivelului de salarizare neconcordant complexității atribuțiilor și competențelor solicitate de activitatea ce urmează a fi desfășurată, (ii) deficit de dotări tehnice, cea mai mare parte din tehnica de calcul fiind învechită; (iii) condiții de muncă nesatisfăcătoare pentru desfășurarea activității în sediul nou al instituției. Înțelegerea noastră este că situația nu s-a îmbunătățit nici în 2023.**

3. Modificări ce țin de transpunerea Directivei 2019/1 și alte modificări

Conform celor declarate în nota informativă, Proiectul vine să transpună Directiva (UE) 2019/1 a Parlamentului European și a Consiliului din 11 decembrie 2018 privind oferirea de mijloace autorităților de concurență din statele membre astfel încât să fie mai eficace în aplicarea legii și privind garantarea funcționării corespunzătoare a pieței interne, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene nr. L 11/3 din 14.1.2019. În același timp, observăm că Proiectul propune modificarea unor prevederi din Lege, care nu se regăsesc în Directivă, dar care, conform intenției declarate a autorului, vin să le ajusteze la normele europene.

Ca rezultat al transunerii Directivei, Proiectul propune, între altele, următoarele completări ale Legii concurenței, care sunt cele mai îngrijorătoare:

- (1) introducerea noțiunii de cifră mondială totală de afaceri reprezentând valoarea totală a vânzărilor de produse realizată de o întreprindere în cursul perioadei de gestiune, inclusiv la nivel mondial. Conform proiectului, cifra mondială totală de afaceri este asimilată:
 - a) cu suma veniturilor aferente dobânzilor și suma veniturilor neafaceri aferente dobânzilor, venituri din comisioane și profitul net din operațiuni financiare – pentru bănci, instituțiile care acordă împrumuturi;
 - b) cu valoarea totală a primelor brute subscrise, inclusiv de reasigurare – pentru societățile de asigurări;
 - c) cu venituri obținute din Republica Moldova – **în cazurile în care, din motive obiective, nu este posibilă determinarea cifrei mondiale totale de afaceri.**
- (2) stabilirea nivelurilor minime și maxime a amenzilor pentru încălcarea Legii concurenței, inclusiv majorarea (**de două ori!**) a pragului maxim a amenzilor de la 0.5% din cifra totală de afaceri la **1% din cifra mondială totală de afaceri**, pentru încălcarea normelor de procedură; și de la 5% din cifra totală de afaceri la **10% din cifra mondială totală de afaceri** pentru încălcarea normelor materiale;
- (3) stabilirea dreptului Conciliului Concurenței de a sancționa în baza Legii concurenței alte întreprinderi decât făptuitorul încălcării, în cazul:

⁶ Raportul privind activitatea Consiliului Concurenței pentru 2021, pag. 101.

- a) succesiunii legale sau economice, după cum aceste concepte sunt în mod incert definite în Proiect;
- b) răspunderii întreprinderii-mamă pentru faptele filialei sale.

Suplimentar, Proiectul conține unele modificări care nu se regăsesc în Directiva (UE) 2019/1. În mod absolut inexplicabil sunt schimbate noțiunile din art. 4 al Legii concurenței, este schimonosită esența abuzului de poziție dominantă, este schimbată competența instanțelor de judecată la examinarea cazurilor de încălcare a Legii, precum și se interzice anularea deciziilor Consiliului Concurenței dacă acestea au fost adoptate ca urmare a încălcărilor de procedură. Carențele identificate în textul Proiectului sunt enumerate detaliat în sinteza din anexa la prezenta scrisoare.

Transpunerea Directivei 2019/1, precum și altor norme din acquis-ul comunitar nu trebuie rezumată la copierea mecanică a textului, ci trebuie efectuată cu luarea în considerație a specificului și gradului de pregătire a sistemului juridic și economic național și a faptului că suntem o economie mică, dependentă de investiții străine și aflată în afara pieței comune europene.. Or, piața Republicii Moldova nu este pregătită pentru înăsprirea răspunderii pentru încălcările Legii concurenței, în condițiile în care Legea concurenței deja prevede sancțiuni foarte aspre. Amenziile de până la 5% din cifra totală de afaceri sunt sancțiuni mari pentru întreprinderile din Republica Moldova, și nu se poate considera că acestea nu sunt suficient de proporționale și desuete pentru a justifica majorarea lor, inclusiv prin calcularea sancțiunilor din cifra mondială totală de afaceri. Riscul de achita o amendă de 10% din cifra **mondială** totală de afaceri în condițiile de incertitudine și inconsecvență în aplicarea legislației ar fi un factor descurajător major în luarea deciziei de a investi într-o economie mică ca cea a Republicii Moldova.

Transpunerea corectă, efectivă și eficientă al Directivei (UE) 2019/1 nu poate fi efectuată fără transpunerea art. 5 din Directivă, care prevede obligația statelor de a se asigura că " *autoritățile naționale de concurență dispun de personal calificat în număr suficient și au la dispoziție suficiente resurse financiare, tehnice și tehnologice care sunt necesare pentru îndeplinirea cu eficacitate a sarcinilor și pentru exercitarea cu eficacitate a competențelor lor*". Îndeplinirea efectivă a acestei cerințe, inclusiv în partea ce ține de asigurarea cu personal calificat în număr suficient, poate fi asigurată fie prin introducerea modificărilor și în alte legi (Legea privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar ș.a.), fie prin schimbarea modului de finanțare a Consiliului Concurenței.

Încadrarea unui comportament în una din practicile anticoncurențiale se analizează de la caz la caz, în dependență de diferiți factori care nu sunt exhaustiv enumerați în Lege. Acest lucru permite o largă discreție Consiliului Concurenței și un grad înalt de incertitudine cu privire la felul cum va interpreta Consiliul Concurenței activitățile întreprinderilor. Din păcate, trebuie să constatăm că analizând experiența membrilor noștri de interacțiune cu Consiliul Concurenței, autoritatea deseori are o abordare formală de aplica Legea, ignorând analiza economică absolut necesară și interpretând dubiile care apar atunci când Legea nu este clară în defavoarea întreprinderilor.

Lipsa specialiștilor calificați în domeniul dreptului concurenței de profil juridic și economic atât în rândul personalului angajat al Consiliului Concurenței, cât și în rândul avocaților, juriștilor și economiștilor care ar consulta calificat întreprinderile și autoritățile publice, precum și instanțele de judecată trezesc mari îngrijorări cu privire la calitatea aplicării și interpretării Legii concurenței. În asemenea situații de incertitudine, mai multe întreprinderi vor prefera să nu investească în activitatea economică în Republica Moldova. Aceasta va afecta grav concurența pe piață, precum și consumatorii din Republica Moldova, care nu vor beneficia de produse de calitate la prețuri accesibile.

Dorim să subliniem, că în conformitate cu art. 126 alin. (2) din Constituție, unul dintre scopurile constituționale principale ale statului în raport cu antreprenorii este de a le crea un cadru favorabil valorificării tuturor factorilor de producție. Legea concurenței vine să ofere protecție concurenței,

precum și urmărește să o mențină și să o stimuleze. Întreprinderile din Republica Moldova nu au nevoie de sprijin suplimentar sub forma de amenzi exorbitante calculate din cifra mondială de afaceri. Întreprinderile din Republica Moldova au nevoie de condiții adecvate care ar stimula spiritul antreprenorial și concurența, care ar încuraja întreprinderile să investească în modele noi de business, de a colabora la crearea produselor noi, de a investi în inovație, cercetare și dezvoltare.

În asemenea circumstanțe, aprobarea modificărilor Legii concurenței în varianta propusă prin Proiect nu va stimula concurența, ci va descuraja întreprinderile de a investi și de a activa eficient.

Drept urmare, considerăm că, în procesul de armonizare cu normele și practicile concurențiale europene, accentul trebuie pus pe îmbunătățirea imperios necesară a capacităților instituționale ale Consiliului Concurenței, și nu pe înăsprirea răspunderii întreprinderilor, care și așa este aspră pentru condițiile de incertitudine existente. Considerăm că Proiectul nu poate fi promovat în versiunea care este actualmente propus pentru consultații publice. Soluțiile care ar permite consolidarea capacităților funcționale ale Consiliului Concurenței și sporirea efectivă a gradului de protecție a mediului concurențial urmează a fi determinate în urma efectuării unei evaluări externe ale activității acestei autorități.

Anexă: Sinteza propunerilor membrilor EBA la proiectul de lege privind modificarea Legii Concurenței

Cu înaltă considerațiune,

Mariana Rufa
Director Executiv

Document semnat electronic. Pentru verificarea semnăturii a se accesa: <https://msign.gov.md>

Ex: eugen.cozmulici@eba.md

Tel: 079188919

Anexă: Sinteza obiecțiilor și propunerilor

Prevederea proiectului	Comentarii	Propunere
Rationamentul introducerii in Lege a notiunii de monopol fiscal.	Proiectul de lege nu contine reglementari la acest subiect. Directiva 2019/1 nu contine asa reglementari.	De exclus
Concentrarile economice	Prevederile ce tin de concentrarile economice care in special stabilesc criteriile de determinare a concentrarilor, procedura de notificare si taxele, acestea pot fi calificate ca disproporționate si abuzive, in conditiile in care in practica avem decizii de sanctionare a agentilor economici pentru nenotificarea CC in cazul preluarii chiriei de magazine/spatii comerciale. Un exemplu comparativ care denota lipsa proportionalitatii sunt reglementarile romane, unde probabilitatea calificarii unor tranzactii ca susceptibile de a fi evaluate drept concentrari economice este cu mult mai rdusa. De exemplu, pragul minim al tranzactiei susceptibila de notificare este de 4 mln euro, pe cand in RM se doreste stabilirea unui prag de 20mln de lei. De asemenea, in Romania, se achita doar taxe pentru autorizarea concentrarilor economice, plafonul maxim pentru autorizari complexe – 100.000 MDL pe cand in RM se percepe taxa de 0,1% din cifra de afaceri pentru depunerea notificarii unde plafonul maxim este 150 000 MDL.	Propunem ca taxa de depunere a notificarii trebuie sa fie anulata sau substituita cu taxa de autorizare a notificarilor si acestea sa fie adaptate la realitatile economice, unde mediul de afaceri sa nu fie supusi unor taxe exorbitante in cazul intentiei de a inchiria un spatiu comercial.
La pct. 3, autorii propun completarea Articolului 3 cu alin. (8) care prevede: „(8) În cazul în care prezenta lege nu stabilește un anumit termen, procedurile de examinare a cazurilor de încălcare a legislației concurențiale se desfășoară de către Consiliul Concurenței într-un interval de timp rezonabil.”	Codul Administrativ prevede termene concrete pentru desfășurarea procedurii administrative. Conform art. 60 Cod Administrativ, termenul general de desfășurare a unei proceduri administrative este de 30 de zile care, în mod excepțional, în cazuri de complexitate deosebită, poate fi prelungit, dar în orice caz nu va depăși 90 zile. Deși înțelegem că investigațiile concurențiale sunt complexe, totuși	Articolul 3 „(8) În cazul în care prezenta lege nu stabilește un anumit termen, procedurile de examinare a cazurilor de încălcare a legislației concurențiale se desfășoară de către Consiliul Concurenței într-un interval de timp rezonabil, dar care în orice caz nu va depăși 3 ani de la adoptarea Dispoziției de inițiere a investigației. ”

	<p>întreprinderile nu se pot afla sub investigații continue care durează 2-3 ani, aflându-se în incertitudine. Aceasta afectează activitatea întreprinderii. Considerăm necesar instituirea unor termene de referință maxime în cadrul căruia investigația să fie finalizată, precum 3 ani.</p>	
<p>Pct. 4, propune modificarea art. 4 din Legea concurenței prin introducerea definiției de cifră mondială de afaceri, reprezentând valoarea totală a vânzărilor de produse realizată de o întreprindere în cursul perioadei de gestiune, inclusiv la nivel mondial.</p> <p>Conform proiectului, cifra mondială totală de afaceri este asimilată:</p> <p>a) cu suma veniturilor aferente dobânzilor și suma veniturilor neaferente dobânzilor, venituri din comisioane și profitul net din operațiuni financiare – pentru bănci, instituțiile care acordă împrumuturi;</p> <p>b) cu valoarea totală a primelor brute subscrise, inclusiv de reasigurare – pentru societățile de asigurări;</p> <p>c) cu venituri obținute din Republica Moldova – în cazurile în care, din motive obiective, nu este posibilă determinarea cifrei mondiale totale de afaceri.</p>	<p>Schimbarea bazei de calcul pentru sancțiunile aplicabile încălcărilor Legii concurenței de la cifra totală de afaceri la cifra mondială totală de afaceri va crea riscul majorării îndatorării întreprinderilor, în special celor care controlează sau sunt controlate de alte persoane. Astfel, există riscul ca în cazul încălcărilor comise de întreprinderea din partea unui grup, drept bază de calcul a sancțiunii să fie luată cifra mondială totală de afaceri a întregului grup, chiar dacă la încălcare nu au participat toate întreprinderile din grup.</p> <p>Acest lucru va duce la majorarea sumei care va fi încasată de la întreprinderea care desfășoară activitate pe teritoriul Republicii Moldova. Altfel spus, chiar dacă la baza va sta cifra de afaceri mondială a întregului grup, urmărirea sancțiunii se va face prioritar din activele întreprinderii de pe teritoriul Republicii Moldova. O asemenea situație va bloca activitatea întreprinderilor din Republica Moldova, va periclita capacitatea acestora de plată a datoriilor lor curente (inclusiv pentru salariați, furnizori, finanțatori, consumatori). Cât privește investitorii străini, aceștia vor fi descurajați de a investi în continuare în economia Moldovei, sau de a intra pe piețele locale.</p>	<p>De exclus, sau de stabilit un termen tranzitoriu pentru intrarea în vigoare foarte îndelungat.</p>
<p>Pct. 4, propune modificarea art. 4 din Legea concurenței prin introducerea definițiilor de „succesor legal” și „succesor economic”.</p> <p>Succesor legal – persoana care preia drepturile și</p>	<p>În Directivă definițiile <i>succesor legal și succesor economic</i> nu se regăsesc.</p> <p>Legislația Republicii Moldova de asemenea nu conține definiții de succesiune legală sau economică pentru formele de preluare a</p>	<p>De reformulat definiția de succesor legal și succesor economic, precum și norma care prevede răspunderea acestora (art. 72²), astfel încât răspunderea pentru continuarea activității să</p>

<p>obligațiile unei alte întreprinderi, în urma achiziției acțiunilor sau părților sociale ale acesteia sau alte forme de preluare/continuare a activității.</p> <p>Succesor economic – persoană care va fi trasă la răspundere pentru o încălcare comisă în trecut de o altă perioadă, deoarece a continuat activitatea economică a făptuitorului sa a preluat activele și există o continuitate economică între aceste două persoane.</p> <p>Pct. 58 propune introducerea unui articol nou 72² cu privire la amenda aplicată succesorilor legali și economici.</p>	<p>controlului prevăzute de art. 20 alin. (2) din Legea concurenței.</p> <p>Conform art. 20 alin. (2) din legea concurenței, modificarea de durată a controlului rezultă în urma:</p> <p>a) fuzionării a două sau mai multor întreprinderi independente anterior ori mai multor părți ale unor întreprinderi independente anterior; sau</p> <p>b) preluării de către una sau mai multe persoane care controlează deja cel puțin o întreprindere ori de către una sau mai multe întreprinderi, fie prin achiziționarea de valori mobiliare (părți sociale) sau active, fie prin contract ori prin alte mijloace, a controlului direct sau indirect asupra uneia ori mai multor întreprinderi sau părți ale acestora, inclusiv prin crearea unei societăți în comun care îndeplinește în mod durabil toate funcțiile unei entități economice autonome.</p> <p>Art. 205 din Codul civil prevede succesiunea de drept în cazul reorganizării persoanelor juridice, și determină cine este succesorul în caz de reorganizare prin absorbție, divizare, separare și transformare a persoanelor juridice. Aceste forme de reorganizare însă sunt mult mai înguste decât formele de preluare a controlului indicate în art. 20 din Legea concurenței.</p> <p>Definițiile date de proiect pentru „succesorul legal” și „succesorul economic” creează incertitudini cu privire la subiectul de drept succedat în special la modificarea de durată a controlului în cazul prevăzut de art. 20 alin. (2) lit. b) din Legea concurenței – acesta este persoana care transmite controlul sau întreprinderea țintă asupra căreia controlul este preluat. De asemenea, nu este clar cum succesiunea legală sau economică se</p>	<p>survină doar în cazuri excepționale.</p> <p>Conform practicii judiciare a CEJ, răspunderea succesorilor apare în cazuri excepționale în următoarele circumstanțe:</p> <p>(a) când întreprinderea care a comis fapta nu mai există la data adoptării deciziei de sancționare (<i>Cazul T-6/89 Enichem Anic v Comisia, para. 237</i>)</p> <p>(b) când întreprinderea care a comis fapta există la data adoptării deciziei de sancționare însă (i) activitatea economică anticoncurențială a fost transferată unei noi întreprinderi care aparține aceluiași grup (<i>Cazul C-511/11 Versalis SpA v Comisia, para. 52</i>), sau (ii) activitatea economică anticoncurențială a fost transferată unui operator nou în baza altor condiții decât condiții normale de piață cu intenția de a eluda răspunderea conform normelor concurențiale (<i>Cazul T-9/99 HFB v Comisia, para. 107</i>).</p> <p>Aceste circumstanțe urmează a fi dezvoltate și incluse în Legea concurenței.</p> <p>Totodată, considerăm necesară stabilirea unui termen tranzitoriu pentru intrarea în vigoare a acestor prevederi foarte îndelungat.</p>
---	---	--

	<p>va aplica în cazul preluării controlului prin achiziționarea de active.</p> <p>Este adevărat că atât Directiva 2019/1 cât și jurisprudența ECJ recunoaște dreptul autorităților de concurență de a atrage la răspundere pentru încălcările normelor concurențiale a altor subiecți decât făptuitorul în cazul continuării activității economice. Această răspundere apare doar în cazuri excepționale, fapt care nu este specificat în proiect.</p>	
<p>Pct. 4, propune modificarea art. 4 din Legea concurenței prin introducerea definiției de unitate economică unică, care reprezintă situația în care o societate-mamă și filialele acesteia, deși are o personalitate juridică separată, acea filială nu decide independent asupra propriei conduite pe piață, dar îndeplinește, sub toate aspectele materiale instrucțiunile date de compania-mamă și, prin urmare, formează o singură întreprindere, astfel încât comportamentul anticurențial al filialei poate fi imputat și societății-mame.</p> <p>De asemenea, pct. 58 propune introducerea unui articol nou 72¹ care să reglementeze amenda aplicată unităților economice unice, cu următorul conținut:</p> <p>(1) Consiliul Concurenței este în drept să aplice noțiunea de întreprindere, ca unitate economică ce poate fi constituită din mai multe persoane fizice și/sau juridice, pentru a atrage la răspundere societatea-mamă și a-i impune amenzi pentru comportamentul uneia dintre</p>	<p>Conceptul de unitate economică unică este cunoscut atât Directivei 2019/1 cât și practicii juridice a CEJ.</p> <p>Totuși introducerea acestui concept în Legea concurenței din Republica Moldova este prematură în condițiile în care cultura concurențială este joasă, iar Consiliul Concurenței nu dispune de capacitate instituțională suficientă pentru asigurarea aplicării și interpretării corecte a normelor concurențiale.</p> <p>În asemenea circumstanțe, instituirea răspunderii întreprinderilor pe baza principiului entității economice unice va descuraja investitorii străini să investească și să deschidă filiale în vederea desfășurării activității economice în Republica Moldova.</p>	<p>De exclus sau de indicat un termen îndelungat pentru intrarea în vigoare.</p>

<p> filialele sale în cazul în care societatea mamă și filiala sa constituie o singură unitate economică. (2) Când societatea-mamă și filiala sa constituie o singură întreprindere, deși filiala are personalitate juridică distinctă, dar nu își decide în mod independent comportamentul pe piață, dar aplică în esență instrucțiunile care îi sînt date de societatea-mamă, Consiliul Concurenței este în drept să adreseze societății-mamă decizia prin care aplică amenzi acesteia, fără să fie necesară stabilirea implicării nemijlocite a societății mamă în cadrul acelei încălcări constatate. (3) Consiliul Concurenței este în drept să considere societatea-mamă răspunzătoare în solidar cu filiala sa pentru plata amenzii aplicate acesteia din urmă, cu excepția cazului în care societatea-mamă prezintă elemente de probă suficiente de natură să demonstreze că filiala sa s-a comportat în mod independent pe piață.” </p>		
<p>Pct. 5 propune modificarea articolului 10 din Legea concurenței prin substituirea cifrelor „50” cu cifrele „40”.</p>	<p> Directiva 2019/1 nu stabilește careva condiții cu privire la cota de piață care ar reprezenta prezumția legală a poziției dominante. Conceptul de prezumție legală reprezintă o creație a practicii judiciare europene de aplicare a normelor concurențiale. Astfel, în cazul AZCO Chemie BV împotriva Comisiei Europene din 3 iulie 1991, Curtea Europeană de Justiție a constatat că deținerea unei cote extrem de importante de 50% constituie prin ea însăși, cu excepția uneori situații excepționale, dovada existenței unei poziții dominante (pct. 60 din Hotărârea AZCO). </p>	<p>De exclus.</p>

	<p>Statele sunt în drept să stabilească în mod independent politica lor în ceea ce privește cotele de piață care constituie prezumție legală de dominanță.</p> <p>Micșorarea prezumției legale a dominanței va spori costurile de asigurare a conformității pentru agenții economici eficienți; va limita libertatea contractuală pentru agenții economici care vor fi prezumați a fi dominanți având cote de 40%, va spori nivelul de incertitudine cu privire la comportamentele pe piață pentru agenții economici.</p> <p>Punerea în sarcina întreprinderilor a obligației de a proba existența sau lipsa poziției dominante în cazul deținerii unor cote de piață de 40% și mai mult va spori incertitudinea pentru întreprinderile care operează în special pe piețe nereglementate, unde accesul la informația statistică și economică din piață este limitat sau lipsește.</p>	
<p>În articolul 11 alin. (1) autorii propun excluderea din componența actuală a abuzului de poziție dominantă a elementului calificativ „în măsura în care aceasta poate afecta concurența sau leza interesele colective ale consumatorilor finali”.</p>	<p>În versiunea curentă a art. 11 alin. (1) din Legea concurenței, este interzisă folosirea unei poziții dominante pe piața relevantă <i>în măsura în care aceasta poate afecta concurența sau leza interesele colective ale consumatorilor finali</i>.</p> <p>În lipsa unei definiții legale a abuzului de poziție dominantă, excluderea acestui criteriu de calificare care pune accent pe efectul real sau potențial al comportamentului unilateral anticoncurențial, va spori incertitudinea cu privire la limitele libertății contractuale a întreprinderii cu poziție dominantă. De asemenea, înlăturarea acestui criteriu poate duce la pierderea delimitării între comportamentele abuzive, sancționabile conform Codului civil, și cele sancționabile de Legea concurenței. În acest sens, înlăturarea criteriului „efectului” asupra concurenței și consumatorilor va spori</p>	<p>De exclus.</p>

riscul aplicării formale a normelor concurențiale, cu calificarea drept abuz de poziție dominant a actelor care nu afectează real sau potențial concurența.

Dorim să subliniem, că schimbarea abordării formaliste de analizare a cazurilor de abuz de poziție dominantă, în abordare economică bazată pe efectele reale sau potențiale asupra concurenței pe care le poate avea un asemenea comportament este în acord cu politica promovată de Comisie, după cum este reflectat și în Orientările privind prioritățile Comisiei în aplicarea art. 82 (102) din Tratat.

Conform art. 5 din Orientări, în aplicarea articolului 82 (102) la practicile de excludere ale întreprinderilor dominante, Comisia se va concentra asupra acelor tipuri de practici care sunt cele mai prejudiciabile pentru consumatori. Consumatorii beneficiază de pe urma concurenței prin prețuri mai scăzute, o calitate mai bună și o alegere mai largă în materie de prețuri și servicii noi sau îmbunătățite. Prin urmare, Comisia își va orienta acțiunea pentru a se asigura că piețele funcționează în mod corespunzător și consumatorii beneficiază de pe urma eficienței și productivității care rezultă din concurența efectivă între întreprinderi.

Conform art. 6 din Orientări, în activitatea sa de aplicare a normelor de concurență la practicile de excludere, Comisia pune accentul pe protejarea procesului concurențial pe piața internă și pe asigurarea faptului că întreprinderile care dețin o poziție dominantă nu își exclud concurenții prin alte mijloace decât concurența pe baza meritelor produselor sau serviciilor furnizate. În acțiunea sa, Comisia este conștientă că este important să fie protejată concurența efectivă și nu doar concurenții. Aceasta

	<p>poate însemna și că acei concurenți care au oferte mai puțin interesante din punctul de vedere al prețului, calității și inovării vor ieși de pe piață.</p>	
<p>Proiectul propune majorarea sancțiunilor sub forma de amenzi pentru încălcările normelor de procedură și a celor de drept material și introducerea nivelului minim al amenzilor respective. De asemenea, proiectul prevede ca nivelurile de bază a amenzilor și penalităților cu titlu cominatoriu să fie stabilite în dependență de cifra mondială totală de afaceri a întreprinderilor implicate.</p>	<p>Autorii indică drept obiectiv general al acestor propuneri de modificare ridicarea nivelului culturii concurențiale, atât a agenților economici, cât și a persoanelor fizice, întrucât dezvoltarea mediului concurențial va determina și creșterea bunăstării consumatorilor, generând rezultate pozitive semnificative în tendința Consiliului Concurenței de a încuraja întreprinderile să își elaboreze și să implementeze programe eficiente de conformare.</p> <p>De asemenea, autorii consideră că modificările propuse ar putea deschide calea pentru colaborarea efectivă a întreprinderilor și asociațiilor de întreprinderi cu Consiliul Concurenței, în cazul în care acestea sunt sau au fost parte al unui acord anticoncurențial și doresc să beneficieze de politica de clemență sub forma recompensei.</p> <p>Nivelurile de amenzi și penalități cu titlu cominatoriu nu corespund realităților economice din Republica Moldova. Legea concurenței pentru multe întreprinderi rămâne a fi neclară, deseori acestea fiind în imposibilitate să își adapteze comportamentul pe piață astfel încât acesta să nu fie interpretat drept încălcare a Legii concurenței. Legea concurenței continuă a fi aplicată în mod formal, analizele economice concurențiale fiind superficiale. În asemenea condiții riscul încălcării Legii concurenței, sau încadrării formale a unui comportament necesar pentru piață ca fiind unul anticoncurențial este foarte mare.</p> <p>Sanctiunile existente actualmente în Legea concurenței sunt destul de mari, și suficiente pentru atingerea scopurilor anunțate în nota informativă. Înăsprirea acestor</p>	<p>De exclus sau de indicat un termen îndelungat pentru intrarea în vigoare.</p>

	<p>sanțiuni va bloca activitatea întreprinderilor, care vor ezita să investească în activități economice noi, inovative, unde riscul încadrării incorecte a practicii comerciale este foarte mare.</p> <p>Creează riscul aplicării unor sume exorbitante de amenzi calculate din cifra mondială totală de afaceri asupra întreprinderilor din Republica Moldova. Acest fapt ar putea afecta grav situația economică a întreprinderilor din Republica Moldova astfel sancționate, precum și a salariaților și clienților acestora.</p>	
<p>În articolul 27 alin. (2) autorii propun limitarea taxei de examinare a notificării privind concentrarea economică la maximum 150.000, o valoare dublă față de limita maximă actuală de 75.000.</p>	<p>Autorii indică ca , majorarea plafonului se explică prin necesitatea adaptării acestuia la evoluția PIB și a inflației din perioada de după aprobarea redacției actuale a legii. Majorarea ar afecta 87% din notificatorii concentrărilor economice, iar odată cu dublarea pragurilor cifrei de afaceri – 67%, % raportată la numărul celor ce au depus notificări în ultimii 5 ani.</p> <p>Autorii mai informează că dublarea va majora veniturile Consiliului Concurenței aferente examinării concentrărilor economice cu apr. 40% - mărime net inferioară ritmului de creștere a costurilor salariale și materiale corespunzătoare.</p> <p>Considerăm că dublarea mărimii maxime a taxei nu este justificată și afectează în mod evident mediul de afaceri, pe umerii căruia va fi pusă o sarcina ne-proportională de a achita peste 7.500 EUR pentru o notificare.</p>	<p>De exclus din proiect majorarea plafonului si propunem ca taxa de depunere a notificarii sa fie substituita cu taxa de autorizare a notificarilor</p>
<p>La art. 32¹ (1) lit. e) și lit. f). Acordarea imputernicirilor de a solicita de la întreprinderi terte (neimplicate în investigație) a oricaror informații, indiferent de sensibilitatea acestora,</p>	<p>Constatăm că CC dorește să dețină prerogativa de a obține informații, confidențialitatea cărora este asigurată de Constituție, printr-o solicitare simplă, fără autorizarea instanțelor de judecată. Astfel, se acordă aceste drepturi extensive și excesive CC. Mai mult decât atât, lit. f) afectează direct activitatea furnizorului de comunicații electronice, care, dacă se adoptă</p>	<p>Propunem de exclus.</p>

	astfel. Totodată, așa împuterniciri ale autorității de concurență în Directiva UE nu se prevăd, astfel, asta deja întrece scopul de transpunere în legea națională a ale acquis-ului comunitar.	
art. 33 (4) lit. b)	expres se prevede că CC efectuează desinestătător justiția sa. Acest fapt se mai prevede și la art. 47 (7) în care se indică că instanța de judecată nu poate anula deciziile CC pe procedură care nu afectează fondul cauzei.	De exclus.
La art. 47 alin. (1), autorii legii propun transmiterea competenței de examinare a contestării actelor emise de Plenul CC către Curtea de Apel Chișinău.	Nu este justificată transmiterea competenței examinării cauzelor date către Curtea de Apel Chișinău ca primă instanță, având în vedere că Judecătoria Chișinău deține instanță specializată în contencios administrativ care a acumulat experiență de examinare a cauzelor date pe parcursul ultimilor ani.	De exclus.
La art. 47 alin. (7), autorii legii propun: <i>„Instanța de judecată nu poate anula decizia Consiliului Concurenței care este legală în fond, în cazul constatării unor încălcări procedurale care nu influențează fondul cauzei și care nu au dus la limitarea dreptului la apărare al părților implicate, însă poate trimite cauza la reinvestigare”.</i>	Această derogare de la prevederile Codului Administrativ în privința deciziilor CC nu este justificată în careva mod și afectează dreptul la apărare a părții. Or, respectarea procedurilor de investigație constituie garanțiile legalității asupra fondului cauzei. În plus, aceasta reprezintă o imixtiune în exercitarea puterii judiciare, care este o putere separată în stat (art. 6 din Constituție). Imixtiunea are loc prin limitarea împuternicirilor instanțelor de judecată de a examina pe deplin modul în care s-a desfășurat procedura, termenii, etc. La fel, este neclar cine și cum va aprecia dacă aceste încălcări procedurale influențează sau nu fondul cauzei și duc la limitarea dreptului la apărare – or, instanței i se limitează competența de a se expune plenar și în ansamblu asupra deciziei CC. Nu există justificări pentru asemenea derogări importante de la asigurarea protecției părții în conformitate cu art. 6 CEDO. Limitarea competențelor instanțelor de judecată este contrară principiului accesului la justiție și tribunal independent, deoarece instanța de judecată	De exclus.

	<p>urmează să aibă jurisdicție deplină de a revizui obiectul litigiului, fără a fi limitată. De-altfel, accesul la justiție este subminat esențial, lipsind partea de examinarea judiciară efectivă. În acest sens a se vedea, spre exemplu, cauza CtEDO OBERMEIER v. AUSTRIA, par. 70 https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-57631</p>	
<p>La art. 54, autorii proiectului propun introducerea dreptului Consiliului Concurenței de a solicita și obține documente <i>fără a putea invoca protecția secretului de stat sau secretului profesional</i>.</p> <p>Prevedere se regăsește și la art. 31/1 alin. (1) lit. e).</p>	<p>Informațiile care beneficiază de un regim special de protecție în conformitate cu Legea cu privire la secretul de stat nr. 245-XVI din 27 noiembrie 2008 și Legea cu privire la avocatură nr. 1260-XV din 19 iulie 2022 urmează a fi în continuare protejate în conformitate cu prevederile date. Legea concurenței nu poate prevedea altfel. Prevederea contravine și standardelor practicii CtECO și argumentelor expuse de Comisia de la Veneția într-un aviz recent din 13 martie 2023, CDL-AD(2023)008, asupra legilor SIS, unde Comisia a subliniat: „56. În mod normal, avocații nu ar trebui să fie vizați în cadrul exercitării activității lor profesionale, iar dacă comunicările acestora în acest domeniu sunt colectate în mod accidental, acestea ar trebui distruse sub supravegherea unui organ extern de control” (a se vedea CtEDO, Klass și Alții c. Germaniei, Kopp c. Elveției, alin. 73-74, și Erdem c. Germaniei, alin.65.)</p>	<p>De exclus dreptul Consiliului Concurenței de a solicita și obține documente <i>fără a putea invoca protecția secretului de stat sau secretului profesional</i>.</p>
<p>Art. 54 propune prevederea „(4) Obligația de a furniza informațiile solicitate în numele întreprinderii sau al asocierii de întreprinderi și autoritățile publice în cauză revine proprietarilor întreprinderilor ori reprezentanților întreprinderilor, asocierilor de întreprinderi sau autorităților publice, iar în cazul asocierilor care nu au personalitate juridică, obligația îi revine persoanelor</p>	<p>Referința la avocați este făcută în contextul normei imperative de instituire a unei obligații, similar propoziției 1 din acest alineat. Legea nu poate institui astfel de obligații față de avocați, deoarece contravine garanțiilor de exercitare a profesiei și funcționare a dreptului la apărare. Avocații pot avea dreptul să prezinte informații din numele clientului atunci când au mandat de reprezentare în acest sens, însă nu pot fi obligați de către CC să o facă.</p>	<p>De exclus prevederea „Avocații împuterniciți să acționeze în mod corespunzător vor furniza informațiile în numele clienților lor”</p>

<p>autorizate să le reprezinte în temeiul legii sau al statutului. Avocații împuterniciți să acționeze în mod corespunzător vor furniza informațiile în numele clienților lor.”</p>		
<p>Art. 54, propus în redacție nouă, prevede la alin. (2), în mod similar cu redacția în vigoare astăzi, acordarea unui termen rezonabil pentru transmiterea informațiilor solicitate de către întreprinderi.</p>	<p>Practica arată că deseori CC acordă 3 zile lucrătoare întreprinderii pentru ca acestea să revină cu răspunsuri și informații substanțiale, ceea ce nu constituie un termen rezonabil și pune întreprinderea în situația de a solicita (argumentat) extinderea termenului sau de a încălca termenul (și risca sancțiuni). Având în vedere acestea, considerăm necesar instituirea unui termen minim de 5 zile pentru transmiterea informațiilor solicitate.</p>	<p>Completarea în modul următor: „(2) Consiliul Concurenței solicită în scris informațiile necesare, indică temeiul juridic și scopul solicitării informației și stabilește un termen rezonabil în care acestea trebuie furnizate, care va fi de cel puțin 5 zile lucrătoare, precum și specifică sancțiunile prevăzute de lege.”</p>
<p>Art. 54 propus de autori, nu prevede obligația Consiliului Concurenței de a transmite o copie a Dispoziției de inițiere a investigației relevante, în cazul în care acesta reprezintă temeiul juridic pentru care se solicită informațiile.</p>	<p>Dacă solicitarea de informații are loc în contextul unei investigații, întreprinderea trebuie să cunoască acestea și să primească o copie a respectivei Dispoziție de inițiere a investigației, pentru a evita auto-incriminare la oferirea informațiilor, care face parte din dreptul său la apărare consfințit de art. 6 CEDO. Propunem completarea cu o prevedere în acest sens.</p>	<p>Completarea art. 54 alin. (2) după cum urmează: „(...) În cazul în care solicitarea informațiilor este transmisă ca urmare a inițierii unei investigații, Consiliul Concurenței va transmite, împreună cu solicitarea informațiilor, o copie a Dispoziției de inițiere a investigației. ”</p>
<p>Autorii proiectului propun completarea Art. 55 alin. (4/1) cu următoarele: „(4/1) Dispoziția de inițiere a investigației se notifică autorului plîngerii, întreprinderii, asocierii de întreprinderi sau autorității publice care fac obiectul investigației într-un termen rezonabil de la emitere, fără a periclita buna desfășurare a investigației.”</p>	<p>Legea nu prevede niciun termen în prezent, astfel încât propunerea dată pare o mișcare înainte. Totuși, notăm că instituirea unui termen rezonabil de obicei nu este suficient, deoarece autoritatea tinde să abuzeze de acesta. Propunem instituirea unui termen maxim, cum ar fi termenul de 3 luni de la inițierea investigației.</p>	<p>Completarea prevederii: „(4/1) Dispoziția de inițiere a investigației se notifică autorului plîngerii, întreprinderii, asocierii de întreprinderi sau autorității publice care fac obiectul investigației într-un termen rezonabil de la emitere, fără a periclita buna desfășurare a investigației, dar în orice caz într-un termen de maxim 3 luni de la adoptarea Dispoziției de inițiere a investigației.”</p>
<p>Art. 56 propus în redacție nouă, la alin. (16) și (17) propun:</p>	<p>Această redacție reprezintă o limitare și condiționare excesivă față de redacția actuală a art. 56 alin. (17), care prevede:</p>	<p>De exclus propunerile din alin. (16) și (17). De păstrat redacția actuală a textului în privința dată.</p>

<p>„(16) Comunicările dintre subiectul supus inspecției și avocatul acesteia, realizate în cadrul și în scopul exclusiv al exercitării dreptului la apărare a subiectului supus inspecției, care are legătură cu obiectul investigației, nu pot fi folosite ca probă în cursul investigației desfășurate de Consiliul Concurenței.</p> <p>(17) Obligația de a proba îndeplinirea condițiilor prevăzute la alin.(16) revine subiectului supus inspecției. Dacă subiectul supus inspecției nu dovedește caracterul protejat al comunicării, aceasta se sigilează și se ridică, în două exemplare. În procesul-verbal de inspecție se va stabili un termen în care subiectul supus inspecției urmează să remită probele și explicațiile de natură a demonstra caracterul protejat.”</p>	<p>„Obligația de a prezenta documente sau informații și dreptul de a ridica documente nu se aplică comunicărilor dintre avocat sau consilier juridic independent și client făcute în scopul și în interesul exercitării dreptului la apărare al clientului în cadrul procedurilor prevăzute de prezenta lege.</p> <p>Propunerile autorilor se referă exclusiv la procedura de inspecție și nu la toate procedurile prevăzute de lege (investigația la general, audierile, solicitări de informații). În plus, autorii leagă confidențialitatea comunicărilor cu obiectul investigației, însă Dispozițiile Plenului CC de inițiere a unei investigații sunt de obicei vagi cu privire la obiectul concret al investigației, ceea ce va îngreuna identificarea comunicărilor care țin nemijlocit de obiectul investigației. În plus – toate comunicările dintre client și avocat urmează să fie tratate cu confidențialitate, indiferent de obiectul investigației. În acest sens a se vedea practica CEDO și explicațiile Comisiei de la Veneția în Avizul din 13 martie 2023, unde Comisia a subliniat: „56. În mod normal, avocații nu ar trebui să fie vizați în cadrul exercitării activității lor profesionale, iar dacă comunicările acestora în acest domeniu sunt colectate în mod accidental, acestea ar trebui distruse sub supravegherea unui organ extern de control” (a se vedea CtEDO, Klass și Alții c. Germaniei, Kopp c. Elveției, alin. 73-74, și Erdem c. Germaniei, alin.65.)</p> <p>Alin. (17) propus de autori pune în mod nejustificat și neproportional în sarcina subiectului obligația de a proba îndeplinirea condițiilor de la alin. (16). Comunicările ar trebui să beneficieze de prezumția confidențialității, decât dacă sunt indicii care arată altfel. Mai mult, statul are obligația de a institui mecanisme de protecție a relației dintre client și avocat. Prin prevederea din alin. (17) se inversează orice</p>	
--	---	--

	<p>prezumție, care afectează grav garanțiile fundamentale în exercitarea profesiei de avocat, confidențialitatea comunicărilor cu clientul.</p> <p>Deoarece alin. (16) în sine este contrar principiilor Europene și internaționale de protejare a confidențialității relației dintre client și avocat, prevederea din alin. (17) devine, <i>ab initio</i>, contrară acestor standarde.</p>	
<p>Articolul 56². Drepturile și obligațiile subiectului supus inspecției</p> <p>f) să fie asistat de avocat.</p> <p>Lipsa acestuia nu poate fi invocată ca motiv de amânare a începerii sau continuării a inspecției;</p>	<p>Propunerea exclude garanția la dreptul de apărare. Inspecțiile CC sunt organizate fără preîntâmpinarea subiectului supus inspecției. Inspecțiile efectuate de către CC pot fi asimilate, după modul de efectuare, unor proceduri de investigații similare investigațiilor contravenționale sau penale. Dreptul de a fi asistat de avocat este fundamental în garantarea intereselor legitime ale subiectului supus investigației, ceea ce constituie și o garanție contra abuzurilor.</p> <p>În practică, avocatul nu este prezent la sediul companiei, ceea ce în mod justificat implică un termen rezonabil pentru a se deplasa. Respectiv, propunerea care stabilește că lipsa avocatului nu poate fi invocată pentru amânarea începerii sau continuării este disproporționată. Legea ar putea institui un termen rezonabil pentru ca avocatul să se prezinte în ziua începerii investigației.</p>	<p>De expus prevederea în redacție modificată „Lipsa acestuia nu poate fi invocată ca motiv de amânare a începerii sau continuării a inspecției, doar după ce Consiliul Concurenței a oferit un termen rezonabil subiectului supus investigației pentru a asigura prezența avocatului în ziua începerii inspecției;”</p>
<p>Articolul 63. Criterii pentru acceptarea cererilor referitoare la tratamentul confidențial al informațiilor din dosar</p> <p>(2) Alte informații decât secretele comerciale pot fi considerate ca fiind confidențiale, în măsura în care dezvăluirea acestora poate dăuna semnificativ unei persoane sau unei întreprinderi. Informațiile confidențiale pot include informații care ar permite părților să-i identifice pe autorii plîngerii, sau pe alți terți, atunci cînd aceștia din</p>	<p>Prevederea referitoare la „anonimat” persoanelor care au depus plîngerile nu instituie garanții clare cînd și în ce condiții poate fi aplicat „anonimatul”. Art. 76 (1) Cod administrativ stabilește „Petițiile anonime sau cele depuse fără indicarea adresei poștale sau electronice a petiționarului nu se examinează.” Așadar, există o cerință legală că, petițiile nu pot fi anonime. În prevederea propusă din proiect nu este clar care sunt motivele pentru a institui anonimatul. Nu este clar ce înseamnă „probat în scris”, ar fi suficient ca cel care a depus plîngere să depună o simplă explicație sau trebuie să prezinte probe sub formă de înscrisuri. La fel, nu este clar de ce doar</p>	<p>De exclus propoziția: „Informațiile confidențiale pot include informații care ar permite părților să-i identifice pe autorii plîngerii, sau pe alți terți, atunci cînd aceștia din urmă au un temei motivat, probat în scris, de a rămîne anonimi.”</p>

urmă au un temei motivat, probat în scris, de a rămîne anonimi.	probele scrise ar fi acceptabile, dar nu și alte mijloace de probă. În esență, prevederea nu asigură claritate și previzibilitate, ceea ce poate duce la ilegalități, abuzuri, practici administrative selective și neuniforme.	
art. 67, 70, 72, 721, 73 (amenzile)	Amenzile sunt excesive. A se lăsa amenzile curente. Mediul de afaceri nu va putea face față la asemenea amenzi.	Se propune ca amenzile să nu fie modificate
art. 75	împunerea membrului unei asociații de întreprinderi să achite amenda pentru încălcarea admisă de asociație este neconstituțională și contravine oricăror principii de proporționalitate.	De exclus
art. 81 (3)	imprescriptibilitatea în bază de „interes legitim” a CC	Se propune excluderea
subdiviziunile teritoriale a CC	Nu este clar raționamentul. RM este un stat mic, cu o economie slabă, iar CC nu prestează nici un serviciu public pentru populație.	Se propune de revăzut